

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 4

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Műfaji sajátosságok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz
(pl. Dal: cím, könnyedség, érzelmi túlfűtöttség, személyesség; természeti kezdőkép, tavaszköszöntő; ismétlés, párhuzam, ellentét alakzatai; zeneiség, szimultán verselés: ütemhangsúlyos/ jambikus lejtés; himnikus hangvétel stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. Költőszerpek a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Közösségi/vátesz-szerep és vallomásos, önkifejező költőszerpek ellentéte, személyiségrombolónak érzi a közösségi költőszerpet, a pacsirtát megszólítva valójában önmagát biztatja a versírásra, a személyes élmények kifejezésére stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. A vers képpalkotása, stílusalakzatai, motívumai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Természeti képek: tavasz: külső - belső élmény; virágmotívumok metaforizációja: két rózsafa – emlékezet és remény; virág – szív virága, költészet-/ szerelemjelkép; madármotívum; pacsirta; ismétlések: dal motívumának jelentései: auditív kép, költészetjelkép; hívség: a nő hűsége, a szerelmes férfi hűsége, összetartozásuk kifejezője; jelzőhalmozás: kedves, kis; ellentétek: „földön az ég:” a tökéletes boldogság romantikus képe stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. A költemény romantikus sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Individualizmus; ellentétezés, térbeli/ időbeli határok átlépése, teljességélmény; szenvedélyes hangvétel; álom, emlékezet, vágyakozás, szerelmi vallomás, hűség stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. A szöveg megértésére utaló szövegtömörítés

4 pont

b. A regénnyel kapcsolatos kritikai megjegyzések megfogalmazása (pl. leegyszerűsít, olykor sematizál, a történetek kiszámíthatóak, nevetésre készlet, tömörebb szerkesztéssel feszebb regény születhetett volna)

5 pont

c. Az ismeretközlő és felhívó funkció sajátosságainak felismerése (2 pont), **indoklás** (4 pont)

6 pont

d. A tartalmi követelmények betartása

5 pont

Az elbeszélő szöveg követelményeihez való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott mű stílusirányzatának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: realista-naturalista novella: társadalmi problémák, szegénység, beszűkült tudatállapot, változást akaró, de léthelyzetéből kitörni nem tudó szereplő; Kis János az ösztönök által irányított, indulatokkal teli, agresszív figura; gondolataiban, viselkedésében, családjához, környezetéhez való viszonyában is rideg, durva; szeretethiány jellemzi, kapcsolatépítő kommunikációra képtelen, nyelvhasználata csökkent értékű, állatias, alulretorizált kifejezések; az elbeszélő is tagadással jellemzi, magány léthelyzete;

Kosztolányi-regények: realista stílusirányzat jellemzői:

Édes Anna: regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, a 20. századi nagyváros társadalmi, szociális környezetrajza; szimbolikus terek, történelmi tér/idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélésmód, lélektaniség a szereplők megformálásában, tudattalan tartalmaktól való meghatározottság; érzelmek kétértelműsége; gesztusok, az ösztönök jelértéke; egzisztenciális problémák: a lét üressége, idegenségének kimondása, elmagányosodás, kommunikációképtelenség;

Pacsirta: sárszegi világ vidékiessége, kietlensége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniség: az ember önmaga számára sem kiismerhető; álmok, akaratlan cselekvések, elszólások értelmezése; az elbeszélés közvetettsége, az elhallgatás kitüntetett szerepe; egzisztencialista: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságérzet (stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a választott epikus mű történetalakítása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: klasszikus novellaszerkesztés szabályai, lineáris, metonimikus történetvezetés, életkép, a külső történések elindítják a belső folyamatokat, éhség-motívum: az evéssel kezdődik a történet, az evésről álmodozik pihenés közben, komikus az, hogy életében csak emiatt veri meg a feleségét, tragikus viszont, hogy egész életét egy hatalmas éhségérzet tölti be, életének minden öröme az evésben testesül meg; részletezés, mechanikus ismétlődések, tárgyilagos elbeszélői hang, irónia;

Kosztolányi-regények: metonimikus történetalakítás, metaforikus összefüggések:

Édes Anna: mottó: latin nyelvű, előreutaló szerepe: a szenvedőkért, Annáért szól, keretfejezetek: szóbeszéd szerepe, metaforikus olvasat: az igazság viszonylagossága, a nyelv rontó hatalmának való teljes kiszolgáltatottság; késleltetése Anna megjelenésének; Anna cselédsorsának fordulatai: Víznyéktől való idegenkedése, kiszolgáltatottság, munkában való kiteljesedése, Patikárius Jancsival való találkozás, a szerelem érzése, csalódás, terhességmegszakítás, személyisége beszűkül, önértékelése visszaesik, betegség, Báthory visszautasítása, tudattalan lázadás: váratlan gyilkosság, tárgyalás, kommunikációképtelensége, oknyomozás; (érték)ítélet;

Pacsirta: summázatok és fejezetek közti ironikus viszony, lineáris történetvezetés: Vajkay család egy hetének története: 1–3. fejezet: az elutazás napja; 11–13. fejezet: a megérkezés napja; 4–8. fejezet: egy nap egy fejezet; 9–10. fejezet: csütörtök este és éjjel: kanzsúr, zongorázás, az igazság kimondása; levél kitüntetett szerepe; elbeszélő mindentudó, mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás *stb.*),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. a boldogtalanság okai és következményei

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: boldogtalanságának oka: az egész életét betöltő éhségérzet, a szegénység jelképe, Kis János azt próbálja többször is elrúgni magától; szociális, társadalmi probléma; magányos hős, szeretethiány jellemzi apjával, fiával, feleségével kapcsolatban; jelentéktelen figura: senki sem veszi észre; kitörési vágya, célja kudarcra ítélt, szükségszerűen elbukik, halála groteszk;

Kosztolányi: *Édes Anna*: a címszereplő kiszolgáltatott rokona, Ficsor önérdékének, elszakítják Bartoséktól, idegenné válik Bandika, érzelmi kötődés elvesztése; áldozata Vizyné cselédmániájának, érzelmi zsarolásának, képtelen szembe szállni; játékszere Jancsinak, néhány napig boldog; terhességmegszakítás, megfosztja anyaszerepétől; a munka tökéletes elvégzése teszi boldoggá, az utolsó este nem szolgálhat fel; a gyilkosság a boldogtalanságának kifejezője, öntudatlan elutasítása az embertelen bánásmódnak; áldozata lesz nyelvi korlátoltságának, beszűkült tudatállapotának; *Vizyné*: boldogtalanságának, beteges félelmeinek oka: szeretetlensége, ridegsége, korlátolt gondolkodása; lánya elvesztése, férje viselkedése; másokat is megnyomorító ember szerepét tölti be, Anna kínzója, zsarolója azáltal, hogy minden kielégületlenségét Annával való kapcsolatában akarja pótolni. *Vízy*: politikai-anyagi-társadalmi karrier erős motiváltságot jelent számára, csak a hivatalban, csak a hasonlóan gondolkodó és becsvágyait kielégítő közegben érzi jól magát; az őszinte, meghitt, bensőséges, kapcsolatok számára idegenek, terhesek, feleségével való viszonya felszínes, érzéketlen, szerepjáték; *Moviszter*: az egyes szenvedők szószólója, a keresztényi irgalom elvét vallja, elnéző, megértő cselédjéhez, ez következik értékrendjéből, ám senki nem veszi komolyan, gunyoros fölénnyel beszélnek vele, világnézete miatt idegen, akárcsak Anna; *Patikárius Jancsi*: boldogtalanságát szerepjátszással leplezi le, maszk, álarc: én-keresés, identitáshiány, üresség, felszínesség, magány, elkötelezettség hiánya, feminin jelleg;

Pacsirta: *Vajkay család* boldogtalanságának oka leányuk csúnyaság, pártában maradása; az élethazugság, elfojtott, tudattalan érzelmek: szeretet helyett szánalom, gyűlölet érzése; mártírszerep kényszere, önmaguk vállalásának képtelensége; *Pacsirta* - csúnyasága mint szenvedésforrás, magányos, sorsvállalása tragikus *stb.*),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. a jellembrázolás eljárásai

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: az elbeszélő külső nézőpontból láttatja Kis János fizikai jellemzőit, az evés műveletét, eszközeit, naturalisztikus leírásmóddal kiemeli közülük az erős állkapcsot, az alacsony homlokot, a merev tekintetet, amelyekkel elemberteleníti a szereplőt, az evés eszközévé fokozza le, belső nézőpontból idézi evéssel kapcsolatos képzeletét, indulatait, reakcióit; feleségére vonatkozó naturalisztikus utalások, a brutális férjet minősítik, fokozzák le; házasságuk ridegségét jelzik; ellentétezés: falu – K. J., vidámság, közösség – düh, magány, fiával való viszonya is rideg, ijesztő;

Sarudy – K.J.: vagyon, lakodalom, bőség – szegénység, irigység, vágy; az elbeszélő úgy jellemzi, ragadja meg az egyént, hogy tagadja egyedi voltát, tragikus, groteszk bemutatás;

Kosztolányi: Édes Anna: a címszereplő a VI. fejezetben jelenik meg, késleltetés okai: mások által megjelenített kép ütközik a valósággal; feszültségteremtés, idegenségérzet; Vizyné cselédmániájának kirajzolódása; az elbeszélő érzékletein keresztül mutatja be Annát; tudatalatti folyamatok, beszélő nevek; külső tulajdonságok, részletező leírásmód; egymás nézőpontja; realista regény sajátossága: megjeleníti a szereplők származását, társadalmi, anyagi helyzetét; családi viszonyok, társas kapcsolatok, mániák, fóbiák, szerepjátékok; ellentétezés;

Pacsirta: a szereplők egymás perspektívájából értelmeződnek, értik és félreértik egymást, szem, tekintet, nézés, sírás motívuma; elbeszélő belső nézőpontú közlései, a személyiség megismerésének viszonylagossága, a szereplők szenvedése, szánalma, részvéte, kereszthordozás motívuma, szerepjáték: nem vállalják önmagukat, Pacsirtában változás: sorsvállalás stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont.*

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.